

Всеобщност на пазара

Изходният принцип за свободния избор на видовете и формите на стопанската дейност в пазарната икономика не се изчерпва с понятието за икономическа свобода. То включва също и възможност за проникване на пазарните отношения в всички сфери на разнообразната жизнена дейност. Това съображение дава основания да се отдели, в качеството на самостоятелен принцип, свободното движение на икономическите ресурси и търговията с тях, наричан *принцип на всеобщността на пазара*.

Принципът за всеобщността характеризира, преди всичко, неизбежността на проникването на пазарните отношения във всички сфери на общественото производство. Икономиката се превръща в пазарна само тогава, когато стоково-паричните отношения проникват във всички сфери и сектори на икономиката. Ако в съществуващата до неотдавна централизирано управлявана държавна икономика обект на свободна покупко-продажба са основно потребителските стоки и отделни видове услуги, то в условията на пазарна икономика сферата на обменните процеси се разпространява върху преобладаващото мнозинство от видове продукция, стоки и услуги. Обект на покупко-продажба са не само основните предмети за потребление, но практически и всички други материални блага, услуги, включително и средствата за производство.

Всеобщността на пазара и пазарните отношения се проявява и в това, че в него широко е застъпен пазарът на работната сила, която се превръща в стока, свободно реализирана от нейните притежатели в условията на покупко-продажба.

Същността на принципа на всеобщността се разкрива и в обхващането в пазарни отношения на цялото многообразие от ценности, създадени от природата и човека.

Пазарната икономика, обаче, не е икономическа система, в която свободно се купува и продава всичко без ограничения. Законодателството във всяка държава е призвано по рационален начин да ограничава продажбата и покупката на някои ресурси като земя, природни ресурси, оръжие, опасни за хората вещества, национални културни ценности, духовно наследство и редица други предмети и вещи.